

Nr 20

Utlåtande i anledning av motioner om vissa åtgärder mot djurplågeri.

Tredje lagutskottet har behandlat följande inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nämligen *dels* nr 86 i första kammaren av herr *Skårman m. fl.* och nr 120 i andra kammaren av herr *Gustafsson i Borås m. fl.*, *dels* nr 194 i första kammaren av fröken *Ranmark m. fl.* och nr 255 i andra kammaren av fröken *Sandell m. fl.*

I motionerna I: 86 och II: 120, som är likalydande, hemställes

»att riksdagen måtte begära att Kungl. Maj:t snarast framlägger förslag till sådant tillägg i brottsbalkens 16 kap. att det ger domstol möjlighet meddela förbud för den som dömts för grovt eller upprepat djurplågeri att för viss tid eller för alltid handhava levande djur».

I motionerna I: 194 och II: 255 som också är likalydande, hemställes

»att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag om att personer som ej på annat sätt kan avhållas från djurplågeri, för längre eller kortare tid skall berövas rätten att handha djur».

Gällande bestämmelser m. m.

Före tillkomsten av lagen den 19 maj 1944 (nr 219) om djurskydd (*djurskyddslagen*) fanns i vår lagstiftning ingen annan allmän reglering av djurskyddsfrågorna än bestämmelsen i strafflagen om brottet djurplågeri. När strafflagen den 1 januari 1965 ersattes med brottsbalken, överfördes bestämmelsen i sak oförändrad till *16 kap. 13 § brottsbalken*. Enligt detta lagrum dömdes för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning, vanvård eller annorledes utsatte djur för otillbörligt lidande. Stadgandet har skärpts genom lagändring, som trätt i kraft den 1 juli 1966. Numera skall sålunda dömas för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande. Straffbestämmelsen om djurplågeri är alltjämt grundläggande för den rättsliga regleringen av djurskyddet.

Djurskyddslagen gäller från och med den 1 januari 1945. Vissa ändringar i lagen har skett från och med den 1 januari 1959, gällande framför allt bestämmelserna i 14 och 15 §§ om tillsyn å lagens efterlevnad. Från och med den 1 juli 1966 har vidare införts förbud mot s. k. hållning och

klubbning vid betesgång och föreskrifter beträffande löplina m. m. för bandhund. Från och med den 1 januari 1967 har slutligen införts krav på tillstånd för att driva kennelrörelse och hundpensionat.

Enligt 1 § djurskyddslagen avser den vård och behandling av husdjur och av andra djur som hålls i fångenskap. Lagen avser alltså inte såsom brottsbalkens stadgande alla slag av djur.

Djurskyddslagen innehåller i 2—6 §§ allmänna bestämmelser om behandlingen av djur. Dessa innebär i huvudsak följande. Djur skall behandlas väl och såvitt möjligt skyddas mot lidande. Stall eller annat förvaringsrum skall erbjuda tillräckligt utrymme och skydd samt skall hållas tillfredsställande rent. Djur skall förses med erforderligt foder och vatten. När djur används i arbete, skall såvitt möjligt iakttas, att det inte överanstränges. Pådrivning eller aga med redskap som lätt kan sarga eller på annat sätt skada djuret får inte förekomma. Djur får vidare inte hållas bundet eller tjudrat på ett för djuret plågsamt sätt eller så att det inte kan få behövlig vila. S. k. hållning eller klubbning vid betesgång får heller inte förekomma. Djur som blivit sjukt eller skadat skall utan dröjsmål omhändertagas för erforderlig omvårdnad, såvida inte sjukdomen eller skadan är så svårartad att djuret bör dödas. Vid transport av djur skall särskilt iakttas att transportmedlet är lämpat för ändamålet och att djuret såvitt möjligt skyddas mot stötar, skavning och dylikt.

8 § ger bestämmelser om förevisning av djur och föreskriver att djur inte får övas för eller användas vid filminspelning m. m. på sådant sätt att det utsätts för ångest eller annat lidande.

8 a § föreskriver att det krävs tillstånd av hälsovårdsnämnden för att driva kennelrörelse och hundpensionat.

I 8 b § meddelas föreskrifter beträffande löplina m. m. för bandhund.

9—13 §§ innehåller bestämmelser om kastrering och kupering m. m. samt om användning av djur för vetenskapligt ändamål.

Överträdelse av de speciella bestämmelserna i 8 a § och 9—12 §§ djurskyddslagen straffas enligt 21 § med dagsböter. Däremot stadgas i lagen ej straff för överträdelse av de allmänna bestämmelserna. För att framtvinga efterlevnad av dessa har lagen ett administrativt övervakningssystem. Bestämmelserna härom finns i 14 och 15 §§. Djur som används inom försvarsväsendet är enligt 16 § undantagna från övervakningssystemet men inte från lagens bestämmelser i övrigt. Genom de från och med år 1959 gällande ändringarna av 14 och 15 §§ har övervakningsorganisationen och övervakningsorganens befogenheter stärkts. Enligt 14 § har hälsovårdsnämnden i orten att öva tillsyn över djurens vård och behandling. För sådant ändamål skall nämnden utse en eller vid behov flera tillsyningsmän. Vid tillsynen medverkar länsveterinären och distrikts- eller stadsveterinären. Länsstyrelsen skall, med biträde av länsveterinären, vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stads-

veterinärer fullgör sina åligganden. Högsta tillsynen över djurskyddet tillkommer veterinärstyrelsen, som har att till ledning för övriga tillsynsorgan meddela erforderliga råd och anvisningar. Åsidosätter någon vad som stadgas i de allmänna bestämmelserna i 2—6 §§ eller 8 b §, äger hälsovårdsnämnden, i den mån ej särskilda bestämmelser är gällande, meddela erforderlig föreskrift om vad han enligt dessa paragrafer har att iaktta. Nämnden äger i sådant fall också stadga vite. Underlåter någon att vidta föreskriven åtgärd, äger nämnden verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad. Samma befogenheter tillkommer länsstyrelsen. Enligt 15 § är den som har djur i sin vård skyldig att låta hälsovårdsnämnden, tillsyningsman, de förut nämnda veterinärerna m. fl. besiktiga djuret samt stall eller annat förvaringsrum, födoämnen, redskap och persedlar som är avsedda för djuret. Polismyndigheten meddelar handräckning för dylik besiktning.

Om överträdelse av djurskyddslagens bestämmelser — allmänna eller speciella — innebär djurplågeri dömes, såsom erinras i 21 §, till straff enligt brottsbalken. I sådant fall utesluts tillämpning av djurskyddslagens straffbestämmelser. Är djur utsatt för djurplågeri och sker inte på tillsägelse av polismyndighet rättelse, äger polismyndigheten enligt 17 § omhändertaga djuret samt i vissa fall låta försälja eller döda det. Härigenom kan det eller de djur som sådant brott avser, t. ex. en vanvårdad kreatursbesättning, skonas från fortsatt lidande. Däremot finns inte någon möjlighet att förbjuda den som har begått djurplågeri att i fortsättningen handha djur.

Redan före djurskyddslagen tillkom *lagen den 4 juni 1937 (nr 313) angående slakt av husdjur*, som trätt i kraft den 1 juli 1938. Även denna lag har djurskyddskaraktär. I 7 § djurskyddslagen hänvisas till slaktlagen.

Djurskyddslagen kompletteras i övrigt av särskilda föreskrifter som utfärdats på grund av bemyndigande i lagen. Genom kungörelsen den 15 december 1944 (nr 781) angående transport av vissa levande djur med motorfordon m. m. (*transportkungörelsen*), har Kungl. Maj:t sålunda meddelat föreskrifter om beskaffenhet och utrustning av motorfordon eller släpfordon som används för djurtransport, om lastning av djur, om djurs vård under transport m. m. Åsidosättande av dessa föreskrifter straffas med dagsböter. Den i 14 § djurskyddslagen föreskrivna tillsynen avser även efterlevnaden av transportkungörelsen och andra med stöd av lagen utfärdade specialförfattningar.

Med stöd av bemyndigande i 8 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen den 6 november 1959 (nr 486) om offentlig förevisning av djur (*förevisningskungörelsen*), som trätt i kraft den 1 januari 1960. All offentlig förevisning av djur, vare sig den äger rum i zoologisk trädgård, djurpark, cirkus eller varieté, i föreläsnings-, utställnings- eller affärslokal, på tävlingsbana eller annorstädes, skall enligt 1 § kungörelsen stå under

särskilt överinseende av veterinärstyrelsen i samverkan med övriga i djurskyddslagen nämnda tillsynsmyndigheter. Detta gäller även filminspelning med djur och sådan övning med djur, som utgör förberedelse till offentlig förevisning, ävensom djurens förvaring, transport och behandling i övrigt under tid då förevisningen, filminspelningen eller övningen inte pågår. Enligt 2 § åläggs veterinärstyrelsen att i erforderlig utsträckning genom inspektioner låta undersöka hur djuren handhas.

På grund av bemyndigande i 12 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat *kungörelsen den 17 november 1944 (nr 771) med vissa bestämmelser om användning av djur för vetenskapligt ändamål m. m.* Tillsynen ankommer på veterinärstyrelsen.

Med stöd av bemyndigande i 18 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t även utfärdat *kungörelsen den 17 november 1944 (nr 769) angående förfarandet vid polismyndighets omhändertagande av djur m. m.*

Frågans tidigare behandling

I det år 1938 avgivna *betänkande* (SOU 1938: 36), som låg till grund för 1944 års ändringar i djurskyddslagstiftningen, föreslog utredningsmannen att i strafflagen närmast efter djurplågeriparagrafen skulle införas ett nytt stadgande, som skulle möjliggöra för domstol att, då någon begått djurplågeri, meddela honom ett förbud att ta befattning med djur. För att sådant förbud skulle få meddelas borde — förutom brottet — krävas att gärningsmannen kunde antas vara för framtiden uppenbart olämplig att handha djur. Förbudet skulle gälla för viss tid, minst ett och högst fem år, eller för alltid och avse att äga, sköta, köra, slakta eller eljest syssla med djur. Överträdelse av förbudet skulle straffas med böter eller fängelse i högst sex månader.

Om denna bestämmelse, som har motsvarighet i dansk, norsk och tysk djurskyddslagstiftning, anfördes i betänkandet att en möjlighet att ådöma förbud skulle bli av värde i kampen för bättre förhållanden för djuren bl. a. därigenom att den skapade skydd mot att en person i framtiden begick förnyat djurplågeri. Utredningsmannen medgav dock att invändningar kunde resas och erinrade om att ett förbud kunde inverka menligt på den dömdes försörjningsmöjligheter. Med hänvisning till bestämmelsen om indragning av körkort ansåg dock utredningsmannen att alltför stort avseende inte borde fästas vid denna verkan. Ytterligare två skäl kunde enligt utredningsmannen anföras mot förbudsbestämmelsen, nämligen dels svårigheten att övervaka förbudets efterlevnad, dels att ett förbud kunde drabba även tredje man. Som exempel på det senare nämndes situationen, när en lantbrukare i god tro hade som kreatursskötare anställt en person, som av domstol förbjudits att syssla med djur. Intet av dessa motskäl fann utredningsmannen böra föranleda att man avstod från en förbudsbestämmelse. För att ef-

fektivisera bestämmelsen upptog utredningsmannen i förslaget till djurskyddslag vissa regler om straff för den som medverkat till överträdelse av meddelat förbud.

I de yttranden som lämnades över 1938 års betänkande avböjdes den föreslagna förbudsbestämmelsen. Den ansågs utgöra ett alltför stort ingrepp i människornas försörjningsmöjligheter. Vidare ansågs efterlevnaden av meddelat förbud inte kunna kontrolleras och med hänsyn till att de som är varaktigt olämpliga att handha djur ofta blev straffria, antogs bestämmelsen om påföljd för överträdelse av förbudet bli ineffektiv.

Även under lagärendets fortsatta behandling avvisades förbudsbestämmelsen. Härvid åberopades i huvudsak samma synpunkter som anförts under remissbehandlingen.

I *djurskyddsutredningens betänkande* år 1961 med förslag till nya bestämmelser om djurplågeri (SOU 1961: 45) framfördes ånyo förslaget om en förbudsbestämmelse, som dock ej avsåg ägandet av djur. I betänkandet anfördes till utveckling av förslaget (s. 22):

Det är, synes det, allenast ett antagande att en sådan påföljd skulle i de flesta fall drabba personer, som på grund av sin sinnesbeskaffenhet icke kan fällas till straffansvar vid lagöverträdelse. Tankegången borde i sina konsekvenser också leda till att straff för djurplågeri i sina grövre former vore onyttigt eftersom gärningsmannen vore i de flesta fall straffri. För övrigt synes den föreslagna nya strafflagen (skyddslagen) genom bestämmelserna i 7 och 10 kap. komma att rymma möjligheter till en ur social synpunkt tillfredsställande reaktion mot återfall.

Det är å andra sidan, förefaller det, otillfredsställande att den som, måhända upprepade gånger, fällts för djurplågeri och därigenom visat sig oemottaglig för straffet skall lämnas i okvald möjlighet att obegränsat fortsätta med sitt lagstridiga handlingssätt, när möjlighet dock finnes att i praktiken om icke helt förhindra så dock väsentligt beskära hans möjligheter till fortsatt brottslighet. Att ett ingripande i detta fall skulle framstå såsom mera vittgående än vad fallet är med indragning av körkort för en yrkeschaufför är svårt att inse.

Vid remissbehandlingen av betänkandet lämnade flertalet instanser förslaget om införande av en förbudspåföljd utan erinran eller yttrade sig därom i tillstyrkande riktning. Bl. a. framhölls att möjligheten av att ett förbud meddelas är ägnad att förstärka den avhållande effekten hos straffbudet mot djurplågeri, att förbudsbestämmelsen skulle få särskild betydelse när det gäller psykiskt defekta djurplågare samt att det är önskvärt att man kan tvinga en notorisk djurplågare, som yrkesmässigt har med djur att göra, att övergå till annan verksamhet.

I *proposition till 1965 års riksdag* (nr 138) tog *departementschefen* ställning till djurskyddsutredningens förslag och avvisade därvid förbudspåföljden. Departementschefen konstaterade, att det uppenbart vore värdefullt från djurskyddssynpunkt att ha möjlighet att beröva en person rätten

att handha djur; vissa fördelar skulle kunna uppnås genom att lägga beslutanderätten hos administrativ myndighet och släppa anknytningen till att djurplågeribrott konstaterats. En så drastisk form av ingripande som förbud att handha djur skulle dock säkerligen komma att tillämpas sparsamt, varför den individualpreventiva verkan skulle bli ganska ringa och en till djurplågeribrottet knuten förbudspåföljd inte heller kunde väntas i högre grad förstärka den allmänpreventiva effekten hos straffbudet. I sådana fall där förbud stadgats kunde det mycket kännbart påverka vederbörandes försörjningsmöjligheter, och sådana verkningar skulle drabba ojämnt. Härtill kom de praktiska svårigheterna att avgränsa de konkreta förbuden så att orimligheter undveks och att ordna nödig kontroll.

Tredje lagutskottet, som behandlade jämväl en motion vari yrkades förbudspåföljd enligt utredningsförslaget, fann någon riksdagens åtgärd i frågan i vart fall för det dåvarande icke vara påkallad och avstyrkte bifall till motionen. Utskottet anförde i sitt av riksdagen godkända utlåtande (1965: 31 s. 42) bl. a. följande.

Såsom departementschefen framhållit torde det å ena sidan te sig naturligt att från djurskyddssynpunkt inta en positiv hållning till tanken att införa en förbudsbestämmelse av förevarande slag. Bestämmelsen har också sin motsvarighet i dansk, norsk och tysk djurskyddslagstiftning. Å andra sidan kan, såsom från flera hålla framkommit vid remissbehandlingen, ifrågasättas såväl lämpligheten som behovet av en dylik bestämmelse. Till en början torde sålunda böra framhållas att djurplågeri numera synes vara ett tämligen ovanligt brott och att återfall är än mer sällsynt. Den praktiska betydelsen av stadgandet torde därför bli relativt ringa. Från en remissmyndighets sida har uttalats, att en förbudsbestämmelse skulle öppna möjligheter för myndigheterna att inskrida även mot sådana psykiskt sjuka eller defekta individer, som med hänsyn till sina psykiska brister kan undgå bestraffning för lagöverträdelser. Häremot torde kunna invändas att denna synpunkt, som givetvis är beaktansvärd, numera delvis förlorat i betydelse genom att brottsbalken medger användning av bötesstraff eller skyddstillsyn i vissa av de fall, där enligt strafflagen ingen kriminalpolitisk reaktion kom i fråga. Sålunda torde beträffande personer som dömts för djurplågeri särskilda föreskrifter vid skyddstillsyn i viss utsträckning kunna utfärdas av sådant innehåll att risken för återfall blir mindre. Vidare vill utskottet i likhet med departementschefen framhålla att, även om det kan påstås att företeelser som i någon mån påminner om den föreslagna förbudsbestämmelsen finns på andra rättsområden, bestämmelsen är i stort sett främmande för vår rättsordning. Bestämmelsen skulle också kunna i vissa fall kännbart begränsa den dömdes försörjningsmöjligheter under det att i andra fall möjligheterna icke alls skulle beskäras. Förbudsbestämmelsen skulle sålunda kunna drabba ojämnt. Slutligen torde för efterlevnaden av förbudet krävas en avsevärd kontrollapparat. På grund av det anförda delar utskottet departementschefens uppfattning att övervägande skäl talar mot den föreslagna bestämmelsen.

Frågan berördes även i en den 18 april 1967 besvarad *interpellation* vid 1967 års riksdag rörande lagstiftningsåtgärder mot djurplågeri. Chefen för

justitiedepartementet, statsrådet Kling, uttalade därvid att möjligheter redan förelåg för myndigheterna att snabbt ingripa med olika åtgärder vid djurplågeri, bl. a. genom att ta från ägaren vården av vanvårdat djur. Statsrådet framhöll emellertid också att han hade sin uppmärksamhet på problemen och ansåg det möjligt att 1965 års ställningstagande i förbudsfrågan fick prövas om.

Framställning av riksdagens justitieombudsman

I en den 10 augusti 1967 till Konungen avlåten framställning anförde *riksdagens justitieombudsman* i anledning av ett av honom handlagt ärende sammanfattningsvis följande (JO:s ämbetsberättelse 1968 s. 136 ff.).

Det fall, som aktualiserats genom förevarande klagomål, synes mig ge vid handen, att en omprövning av statsmakternas ställningstagande är nödvändig. Visserligen är det en riktig princip att ej lagstifta för enstaka fall. Vad i detta ärende blivit upplyst ger emellertid klart vid handen att de möjligheter att förekomma allvarliga fall av djurplågeri, som nu står samhället till buds, icke är till fyllest. Det kan icke anses godtagbart att man saknar effektiva medel att förekomma ett upprepande av sådana flagranta missförhållanden som de i klagomålen påtalade. Den som helt visat sig sakna vilja eller förmåga att iakttaga djurskyddslagens bestämmelser och ej låtit rätta sig av upprepade förelägganden och lagföringar och som därför kan med fog befaras komma att upprepa sina allvarliga förseelser kan omöjligen anses ha något berättigat anspråk att få fortsätta en verksamhet, som innebär handhavande av djur. Om förbud häremot bör utformas som en särskild påföljd för begånget djurplågeribrott — en möjlighet som tydligen väckt betänkligheter under frågans tidigare behandling — är väl tvivelaktigt. Förbud kan måhända med större fördel beslutas av administrativ myndighet, som har att öva tillsyn över djurskyddslagens efterlevnad — länsstyrelse eller veterinärstyrelsen. En dylik förbudsbestämmelse synes kunna inarbetas i 14 § djurskyddslagen.

Med stöd av den befogenhet min instruktion lämnar mig får jag — med överlämnande av handlingarna i ärendet — för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovan berörda förhållanden för den åtgärd Eders Kungl. Maj:t må finna framställningen föranleda.

Svar på enkel fråga vid 1968 års riksdag

I anslutning till svar den 1 februari 1968 på en i första kammaren framställd enkel fråga rörande förbud mot användande av spö vid trav- och galopptävlingar anförde *chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling*, följande.

Det är inte så länge sedan riksdagen hade att besluta om mycket väsentliga reformer och skärpningar i vår djurskyddslagstiftning. Icke förty har jag nu, genom att andra utredningar blivit färdiga, lyckats friställa arbetskraft som tar upp ytterligare frågor på djurskyddets område, bl. a. en mycket diskuterad fråga om eventuellt förbud för den som har dömts till straff för djurplågeri att vidare inneha djur. När den frågan behandlades i anledning

av propositionen, uttalade jag mig mycket tveksamt för en sådan reform, som jag ansåg vara alltför ingripande. Vad som har förekommit i särskilda fall sedan dess har gjort att jag tänkt om, och jag avser att så småningom återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Motionerna

Efter en redogörelse för frågans tidigare behandling och efter anläggande av vissa synpunkter på det av justitieombudsmannen prövade ärendet anföres i motionerna I: 86 och II: 120 sammanfattningsvis följande.

Naturligtvis kan det vara likgiltigt om ett förbud att handhava djur beslutas på administrativ eller judiciell väg, huvudsaken är ju att djuren befrias från sina plågoandar. Då emellertid förbud att handha djur tidigare bedömts vara så ingripande i en människas försörjningsmöjligheter, att det endast kan tillgripas vid grovt eller upprepat djurplågeri, som då givetvis måste bedömas av domstol, synes det vara mer rakt på sak att utan omvägar direkt utdöma ett sådant förbud som påföljd vid fällande dom. En sådan påföljd skulle lämpligen kunna införas såsom särskilt stycke till 16 kap. 13 § brottsbalken eller som särskild paragraf i samma kapitel. Ingen principdiskussion bör emellertid få fördröja en lösning av frågan. Det är nu precis 30 år sedan utredningsmannen föreslog att möjlighet till förbud mot handhavande av djur skulle införas i svensk lagstiftning. Det är på tiden att saken nu blir löst.

I motionerna I: 194 och II: 255 framhålles att den allmänna principen bl. a. i följd av vad som förevarit i det av justitieombudsmannen prövade, ovan omnämnda ärendet allt starkare förts fram krav på en förstärkning av brottsbalken därhän att vederbörande kan avstängas från skötseln av djur. I nämnda ärende har enligt motionärerna konstaterats att de lokala myndigheterna använt alla nuvarande möjligheter till åtgärder gentemot vederbörande gärningsman utan att någon förändring inträtt. Motionärerna anser en lagstiftning nödvändig, som innefattar en förbudsbestämmelse i enlighet med deras hemställan.

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionerna I: 86 och II: 255.

Utskottet

Med stöd av bestämmelser i djurskyddslagen kan polismyndighet i vissa fall omhändertaga eller låta försälja eller döda djur som är utsatt för djurplågeri. Härigenom kan det eller de djur som ett sådant brott avser, t. ex. en vanvårdad kreatursbesättning, skonas från fortsatt lidande. Däremot finns inte, såsom t. ex. i dansk, norsk eller tysk djurskyddslagstiftning, någon möjlighet att förbjuda den som begått djurplågeri att i fortsättningen ta befattning med djur.

I motionerna hemställes att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall begära för-

slag om införande av ett lagstadgande som gör det möjligt att meddela sådant förbud. Enligt motionerna I: 86 av herr Skårman m. fl. och II: 120 av herr Gustafsson i Borås m. fl. bör det ankomma på domstol att meddela förbudet, som bör upptas i brottsbalken och bestämmas för viss tid eller för alltid. Motiveringen i motionerna I: 194 av fröken Ranmark m. fl. och II: 255 av fröken Sandell m. fl. synes närmast tyda på att dessa motionärer anser att förbudet bör meddelas av administrativ myndighet och inarbetas i djurskyddslagen.

Som framgår av den ovan lämnade redogörelsen har förslag i samma riktning åtskilliga gånger väckts såväl hos Kungl. Maj:t som i riksdagen. Även om det ansetts värdefullt från djurskyddssynpunkt att ha möjlighet att frånta en person rätten att handha djur, har statsmakterna dock funnit övervägande skäl tala mot att införa en dylik förbudsbestämmelse. Därvid har åberopats att djurplågeri synes vara ett tämligen ovanligt brott, varför den praktiska betydelsen av ett förbud torde bli relativt ringa. Det har också ansetts att bestämmelsen i de flesta fall skulle aktualiseras beträffande personer, vilkas sinnesbeskaffenhet är sådan att straffhotet praktiskt taget skulle sakna effekt. Vidare har anförts att ett förbud i vissa fall kännbart, i andra fall inte alls, skulle begränsa vederbörandes försörjningsmöjligheter. Förbudet skulle med andra ord kunna drabba ojämnt. Övervakningen av förbudets efterlevnad skulle slutligen för att bli effektiv kräva en avsevärd kontrollapparat.

Riksdagens senaste ställningstagande i frågan skedde år 1965 i samband med de ändringar som då beslöts i djurskyddslagstiftningen med syfte att i olika hänseenden förbättra vården och behandlingen av djur. Därefter har, som utskottet i annat sammanhang ansett sig kunna konstatera, en förbättring skett i fråga om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad. Samtidigt har emellertid utvecklingen visat att gällande lagstiftning inte ger myndigheterna tillräckliga möjligheter att ingripa mot upprepade och grova former av djurplågeri. Mot bakgrunden härav bör enligt utskottets mening de skäl som tidigare anförts mot införandet av en förbudspåföljd få vika för samhällets skyldighet att förhindra ett upprepande av sådana svårartade djurplågerifall som visat sig kunna förekomma. Den möjlighet till ingripande som ett förbudsstadgande innebär bör således enligt utskottets mening nu tillvaratas. Som framgår av den ovan lämnade redogörelsen har även justieombudsmannen i skrivelse till Kungl. Maj:t anmält att han funnit det påkallat med en omprövning av statsmakternas ställningstagande. Utskottet ser med tillfredsställelse att initiativ i denna riktning också tagits av Kungl. Maj:t i det att förbudsfrågan ånyo övervägs inom justitiedepartementet. Utskottet anser sig inte nu böra ta ställning till den närmare utformningen av förbudsbestämmelsen men förutsätter att det förslag i ämnet som förutskickats av chefen för justitiedepartementet förelägges riksdagen snarast möjligt. Vad utskottet anför bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet får därför hemställa

att riksdagen i anledning av motionerna I: 86 och II: 120 samt I: 194 och II: 255 i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till kännä vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 12 mars 1968

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Svante Kristiansson (s), Ebbe Ohlsson (h), Nils-Eric Gustafsson (cp)*, Erik Jansson (s), Åkesson (fp) och Herbert Larsson (s);

från andra kammaren: herrar Levin (s)*, Johansson i Torp (s), Nyberg (fp), fru Torbrink (s), herrar Hedin (h)*, Svenning (s), From (fp) och Josefson i Arrie (cp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.